

**Praktiska råd
i umgänget med
personer med
kombinerad syn-
hörselnedsättning
dövblindhet**

- **Tala alltid om vem du är:**
  - **När du kommer in i rummet**
  - **Vad du tänker göra**
  - **När du lämnar rummet**
- **Ledsagning – du erbjuder armen och går ett halvt steg före.**
- **Måste du lämna en person måste det finnas någon fast punkt att hålla sig till.**
- **Vill du visa något? Berätta vad och för personens hand till föremålet.**
- **Undvik att säga här och där samt peka, beskriv platsen/läget mer noga.**
- **Använd klockmetoden för placering av mat på tallriken, berätta vad som finns.**
- **Viktigt med bra belysning som är stark men inte bländar.**
- **Märk upp taktilt det som är svårt att skilja åt.**
- **Låt varje sak ha en bestämd plats.**
- **Placera föremål så att de står kvar även om de råkar stötas till.**

- **Påkalla uppmärksamhet innan du talar eller tecknar**
- **Befinn dig i samma rum som den du vill kommunicera med.**
- **Stå eller sitt alltid så ljuset faller på dig för att underlätta kommunikation.**
- **Anpassa avståndet för bästa kommunikation. Kommunicera på ett för personen bra sätt, tala nära örat, skriv, teckna.**
- **Tänk på att kontraster är viktiga vid t.ex. läppavläsning, teckenspråk, se mat på tallriken, m.m.**
- **Tala med naturliga munrörelser, normal stämma och så att munnen syns bra.**
- **Prata en i taget om ni är flera personer.**
- **Upprepa, gärna med andra ord.**
- **Sammanfatta samtalet.**